

Energisystem
Magnus Thorstensson
08-677 26 08, 0733-92 57 61
magnus.thorstensson@energiforetagen.se

Miljö- och energidepartementet
Dnr M2017/00106/Ee
m.registrator@regeringskansliet.se
m.remisser-energi@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges synpunkter på

- KOM (2016) 861 (Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den inre marknaden för el)
- KOM (2016) 862 (Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om krisberedskap och upphävande av direktiv 2005/89/EC)
- KOM (2016) 864 (Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el)

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige ("Energiföretagen") vill framföra följande synpunkter gällande rubricerat EU-direktiv och förordningar.

Generella synpunkter

Energiföretagen välkomnar den marknadsorienterade inriktningen i hela vinterpaketet. Vår förhoppning är att det framtida regelverket är konkurrensneutralt och snarare stödjer än sätter hinder för aktörerna att utveckla innovativa tjänster.

Energiföretagen är dock kritiska till att Kommissionen fortsätter i en juridiskt mer kontinental anda med starka inslag av detaljstyrning. Detta innebär dels att regelverket blir mindre flexibelt, vilket är mindre bra i tider med snabb teknologisk utveckling, dels kan det i praktiken innebära att länder som gått före bestraffas snarare än belönas. Regelverk bör ange en tydlig men generell inriktning och ge tillräckligt utrymme för implementering. Den nationella tolkningen av regelverket är givetvis av betydelse, där allt för strama tolkningar medför konkurrensnackdelar för svenska aktörer.

Detaljerade synpunkter om förslag som påverkar råkraftsmarknaden

Föreningen är positiv till att Kommissionen uppvisar ett generellt marknadsfokus, dels genom att luta sig mot marknadsmekanismer, dels att det finns intentioner mot att möjlighet till konkurrens på samma villkor över nationsgränserna. Vi är även positiva till att man lägger större tonvikt på regional samverkan. Det senare framförallt genom skapandet av Regional Operational Centers, men även att frågan om leveranssäkerhet måste ses ur ett regionalt perspektiv och en harmonisering av de metoder förknippade med detta. En naturlig utveckling bör vara att även finansieringen av nätinvesteringar måste beaktas ur ett regionalt perspektiv.

Balansansvar och Prioriterat företräde (Elförord. Art 4 resp 11)

Kommissionens förslag innebär en strävan att jämna ut spelplanen genom att justera kraven på balansansvar och möjligheten för prioriterat företräde till näten. Detta anser vi vara positivt, men vi menar att förslaget inte är tillräckligt. För en rättvis konkurrens måste alla kommersiella aktörer mötas av samma regelverk; producenter, användare och aggregatorer.

Prioriterat företräde och undantag från balansansvar ska bara omfatta anläggningar på forsknings- och demonstrationsstadiet. I sammanhanget är det inte rimligt att hänvisa till ett generellt motstånd till retroaktiv lagstiftning. Enligt den logiken skulle t.ex. inte avräkningsperiodens längd kunna förändras förrän alla nuvarande anläggningar skrotats.

Stamnätstariffer och anslutningskostnader (Dir. Art 58, Elförord. Art 16 & 56)

Energiföretagen vill lyfta fram Kommissionens förslag att adressera de stora skillnaderna i stamnätstariffer och anslutningskostnader som finns på den inre marknaden. Skillnader i nivå och utformning av stamnätsrelaterade kostnader påverkar såväl investeringar i kraftsystemet som själva driften. I Sverige innebär stamnätstarifferna t.ex. en de facto begränsning av möjligheterna till mer flexibiliteten i vattenkraften, en flexibilitet som vi ser ett allt större behov av.

Realtidsinformation (Elförord. Art 4 resp 11)

Avseende flexibilitet är det en nödvändig förutsättning att marknadsaktörerna har korrekt information för att kunna agera på ett för kraftsystemet gynnsamt sätt. Därför menar Energiföretagen att kravet på snabb information från systemoperatörerna måste vara tydliga. I realtid bör marknadsaktörerna åtminstone informeras om reglerpris, volym och riktning. Nuvarande ordning i Sverige innebär dels att informationen i praktiken är två timmar för sen, dels att aktörer som avropas på reglermarknaden har mer information än övriga aktörer vilket snedvrider konkurrensen.

Avräkningsperiod (Elförord. Art 7)

Föreningen vill också påpeka att det råder en viss otydlighet mellan Kommissionens förslag och det arbete som nu pågår med nätverkskoderna. I vissa fall finns en överensstämmelse, medan det i andra fall skapar förvirring. Ett sådant exempel är förslaget till en kortare avräkningsperiod, där vi starkt stödjer Kommissionens förslag om 15 minuters avräkningsperiod år 2025. En alltför snäv tidplan skulle medföra en onödig och kostsam mätarreform, vilket inte kan vara syftet.

Detaljerade synpunkter om förslag som påverkar slutkundsmarknaden

Energiföretagen menar att förslagen som berör slutkundsmarknaden går i positiv riktning, och många av förslagen är i linje med det som redan finns i Sverige.

Vi är dock oroade över vissa förslags inslag av detaljreglering där vi ifrågasätter nyttan för kunder. I många fall handlar det om mängden och utformningen av information till kunder som riskerar att bli kostnadsdrivande och i värsta fall konkurrenshämmande. Vi kan konstatera att teknikutvecklingen möjliggjort en utveckling som ligger långt före dessa förslag. De flesta elanvändare i Sverige har t.ex. redan i dag tillgång till någon form av "mina sidor" och fler och fler kunder väljer att få e-fakturor. Trots detta föreslår Kommissionen ofta fakturan som informationsbärare.

Efterfrågeflexibilitet och Aggregatorer (Dir. Art 2, 13, 15, 16, 17)

Energiföretagen instämmer att efterfrågeflexibilitet i elanvändningen är ett verktyg för att möta en framtid med en allt större andel icke planerbar elproduktion. Det är också en förutsättning för en effektiv prisbildning och därmed för ett effektivt resursutnyttjande. Därmed är vi eniga om att mer flexibla kundlösningar är en del av framtidens elsystem samt att konsumenter bör kunna delta i alla former av efterfrågeflexibilitet och utnyttja fördelarna genom aggregering av såväl efterfrågan som egenproduktion.

Med det sagt anser vi att möjligheten hos kund för att utnyttja efterfrågeflexibilitet ska bygga på frivillighet och att lösningarna ska vara enkla och säkra för kund. Vidare är det oklart hur stor hushållens tekniska potential för efterfrågeflexibilitet egentligen är vad gäller tillgänglighet (andel elanvändning) och uthållighet (antal timmar).

I kommissionens förslag finns såväl rollen som "aggregator" och som "oberoende aggregator" definierad. Viktigt i detta sammanhang är att poängtera att fokus borde ligga på denna rolls funktion snarare än rollen i sig själv. Detta med tanke på att funktionen idag redan kan utföras på den nordiska marknaden av såväl balansansvariga som elhandelsföretag och en tredjepart.

Vi stödjer kommissionens ambition om att skapa ett transparent och rättvist ramverk för alla aktörer på marknaden. Därmed anser vi att s.k. "oberoende aggregatorer" ska vara ekonomiskt ansvariga för sin egen obalans, dvs. agera under balansansvar. I annat fall riskerar vi att snedvrider konkurrensen på den nordiska elmarknaden.

Grundläggande avtalsenliga rättigheter (Dir. Art 10)

Energiföretagen vänder sig mot delar av kommissionens detaljerade förslag gällande kravet att underrätta kunderna om justeringar i elpriset. Kravet verkar bara ställas på elhandelsföretag men borde ställas även på andra tjänsteleverantörer såsom oberoende aggregatorer och energitjänsteföretag. Dessutom anser vi inte att underrättelsen ska kopplas till fakturan. Faktureringsfrekvensen varierar mellan elhandelsföretag och är beroende av kundens preferenser. Vidare kan en förändring ske i perioden mellan två fakturor.

Av förslaget är det underförstått att elhandelsföretagen ska kunna använda sig av förskottsbetalning för kunder som annars riskerar att bli bortkopplade. Detta alternativ försvann för svenska elhandelsföretag i samband med implementeringen av energieffektiviseringsdirektivet.

Leverantörsbyte (Dir. Art 12)

Vi stödjer i huvudsak kommissionens förslag såsom maxtid för leverantörsbyte, att inga kostnader får tas ut vid ett byte av leverantör men däremot för att bryta ett tidsbundet kontrakt samt att brytkostnaderna ska baseras på elhandelsföretagets ekonomiska förlust. Vi vänder oss dock mot förslaget att brytkostnader endast får tas ut om det kan påvisas att kunden erhåller en fördel genom att byta avtal. Vi anser att det blir oerhört komplext och närmast omöjligt för elhandlaren att kunna göra denna analys. Hur får elhandelsföretaget t.ex. reda på vilket avtal kunden ingått?

Information på fakturan (Dir. Art 18, Annex II)

Energiföretagen anser att fakturan är ett konkurrensmedel på den fria elmarknaden. Fakturan är inte i första hand avsedd som informationsbärare för annat än vad som är nödvändigt för debiteringen. Det är långt ifrån givet att mer information bidrar till att fakturorna upplevs tydligare. Att överlasta fakturan med information riskerar att skapa ett

informationsbrus som knappast gynnar målet att uppnå enkelhet och begriplighet. Dessutom finns idag flera tillgängliga kanaler för kunder att inhämta information till exempel genom "Mina sidor" hos elhandelsföretaget.

Kommissionens förslag innebär att fakturan kompliceras och genererar ökade kostnaderna för administration och nya system för elhandelsföretagen. Det gäller bland annat historiska mätvärden, jämförelse av elanvändning mot föregående års elanvändning och jämförelse med kundnormen i samma användarkategori. Sistnämnda är dessutom oklart vad som egentligen avses.

Smarta mätare (Dir. Art 2, 19-21, Annex III)

Energiföretagen stödjer kommissionens förslag men vill poängtera vikten av att utvecklingen går hand i hand med våra nationella funktionskrav på elmätarna, samt att utrollningen sker i takt med de gamla mätarnas ekonomiska livslängd.

Vidare anser vi att de nya mätarna borde vara utrustade med ett standardiserat gränssnitt från vilken realtidsdata kan göras tillgänglig direkt till kunden som på så vis kan välja att anlita tredje part för olika energitjänster.

Lokala energisystem (Dir. Art 2, 15)

Vi stödjer möjligheten för kunder att bilda lokala energisystem som inte ansluter till det i dag koncessionspliktiga elnätet. Dock är det viktigt att ha i åtanke att om lokala energisystem vill ha möjligheten att återansluta till ett koncessionspliktigt nät, kommer det att uppstå kostnader för övriga kunder för att hålla oanvänd nätkapacitet tillgänglig. Därmed bör det skapas en modell som inte straffar övriga kunder men där de lokala energisystemen får stå för sina direkta och indirekta kostnader.

Ägandet av energilager (Dir. Art 36)

Energiföretagen anser att det är av vikt att regelverket kring energilager inte hindrar någon aktör från att använda dessa på ett ändamålsenligt sätt. Ett alltför komplicerat förfarande innan energilager kan byggas och användas riskera att leda till att andra lösningar än energilager kan komma att föredras även om ett energilager skulle vara mer samhällsekonomiskt lämpligt.